

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/2001 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation (miljöinformations offentlighet)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 4 december 2000 statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation (U 72/2000 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att miljöutskottet skall lämna utlåtande i saken till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Mika Seppälä, miljöministeriet
- specialrådgivare Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- dataförvaltningschef Marke Kaukonen, Nylands miljöcentral.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande av Finlands Kommunförbund.

REGERINGENS SKRIVELSE

Förslaget till direktiv

Europeiska gemenskaperna kommissionen antog den 29 juni 2000 ett förslag till ett direktiv av Europaparlamentet och rådet om allmänhetens tillgång till miljöinformation (KOM (2000) 402 slutlig). Det nya direktivet ersätter det gällande direktivet om rätt att ta del av miljöinformation 90/313/EEG.

Målet med förslaget är

- att rätta till de brister som konstaterats vid den praktiska tillämpningen av direktivet,
- att åstadkomma en ratificering av Århuskonventionen till den del som gäller gemenskapslagstiftningen i medlemsstaterna och
- att anpassa det gällande direktivet till utvecklingen inom informationsteknologin.

Förslaget gäller miljöinformationens allmänna offentlighet, till exempel handlingars offentlighet och aktiv information. I förslaget ingår bestämmelser om definitioner, om att ge information vid begäran, när en myndighet kan vägra tillgång till information, avgifter som myndigheter får ta ut för att tillhandahålla uppgifter, att säkerställa att en sökande kan söka ändring och aktiv spridning av miljöinformation.

Förslaget är ett minimidirektiv.

Regeringens ståndpunkt

Regeringen anser att förslaget behövs och kan godkännas ur Finlands synvinkel. Till vissa delar bör förslaget dock förtydligas. För det första måste det i förslaget finnas en definition på när en handling kan anses vara färdig. Dessutom

måste myndighetsbegreppet förtydligas. Några andra punkter i direktivet (bl.a. när en myndighet kan vägra tillgång till information, begreppet miljöinformation) motsvarar inte heller Århuskonventionen. Skillnadernas betydelse bör

enligt regeringen utredas i den fortsatta behandlingen.

Vidare anser regeringen att det är viktigt att gemenskapens institutioner tillämpar samma öppenhet i fråga om miljöinformation som förslaget till direktiv.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Miljöutskottet omfattar statsrådets ståndpunkt att en översyn av rådets direktiv om tillgång till miljöinformation behövs. Utskottet konstaterade redan år 1998 (MiUU 5/1998 rd) att Europeiska gemenskapen bör ratificera den inom FN:s ekonomiska kommission för Europa utarbetade konventionen om tillgång till miljöinformation, allmänhetens deltagande i beslutsfattandet på miljöområdet och anhängiggörande och ändringssökande (sedanmera Århuskonventionen). Vidare framhöll utskottet i sitt utlåtande att rådets direktiv bör utvecklas i enlighet med principerna för konventionen, eftersom den säkerställer bättre möjligheter för medborgarna att få miljöinformation. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att kommissionen har framställt ett förslag till ett nytt direktiv. Enligt förslaget skall gemenskapen säkerställa informationens offentlighet så att myndigheterna å ena sidan informerar aktivt och å andra sidan tryggar medborgarnas tillgång till information.

Regeringens allmänna bedömning är att kommissionens förslag kan godkännas ur Finlands synvinkel.

Miljöutskottet omfattar regeringens bedömning. Förslaget gäller ett minimidirektiv. Bestämmelserna i Finlands gällande offentlighetslagstiftning (Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet, 621/1999), som nyligen reformerades, är med tanke på öppenheten delvis mera omfattande än kommissionens förslag till grund för medlemsländernas lagstiftning om miljöfrågor.

Regeringen anser emellertid att kommissionens förslag bör preciseras. Preciseringsbehovet

gäller främst skillnaderna mellan förslaget och Århuskonventionen.

Miljöutskottet omfattar regeringens ståndpunkt också i detta avseende. Under den fortsatta behandlingen har en del av skillnaderna redan avskaffats (bl.a. grunderna för när en myndighet kan vägra tillgång till information, begreppet miljöinformation), vilket innebär att kommissionens förslag nu ligger närmare regeringens ståndpunkt. Utskottet noterar detta med tillfredsställelse. Vid den fortsatta behandlingen bör också andra punkter som regeringen nämner i sin ståndpunkt preciseras, menar utskottet och betonar i synnerhet vikten av att myndighetsbegreppet och frågan när miljöinformation kan anses vara offentlig definieras.

Vidare konstaterar regeringen att det för ratificeringen av Århuskonventionen är viktigt att gemenskapens institutioner tillämpar samma öppenhet i fråga om miljöinformation som förslaget till direktiv.

Miljöutskottet omfattar regeringens ståndpunkt och vill framhålla vikten av öppenheten och offentligheten inom EU:s institutioner byggs ut.

Till sist vill utskottet fästa regeringens uppmärksamhet vid användning av e-post då uppgifter begärs av myndigheter både då det gäller direktivet och Finlands offentlighetslagstiftning. I detta fall är det i viss mån oklart hur den tid inom vilken myndigheterna skall tillhandahålla information räknas. Räknas tiden från den tidpunkt då begäran inkommit i tjänsteinnehavarens e-post eller från den tidpunkt tjänsteinnehavaren läser e-posten, till exempel efter en semester. Frågan måste utredas.

Utlåtande

Miljöutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt i saken och

att utskottet fäster uppmärksamhet vid ökad öppenhet och offentlighet också inom EU:s egna institutioner.

Helsingfors den 13 februari 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
medl. Christina Gestrin /sv
Rakel Hiltunen /sd
Susanna Huovinen /sd
Tarja Kautto /sd
Esko Kurvinen /saml

Jari Leppä /cent
Rauha-Maria Mertjärvi /gröna
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /cent
Pia Viitanen /sd
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Salme Kandolin.